

Кров на площі Конституції

4 Попередньо схвалено зміни до Основного Закону

Останній день літа видався дуже гарячим. Після позитивного голосування у Верховній Раді за Постанову про попереднє схвалення законопроекту про внесення змін до Конституції України щодо децентралізації влади на вулиці під стінами парламенту почалися заворушення. Усі входи й виходи в Раду було зачинено. Оператори та фотокори, які не встигли вискочити на вулицю, знімали той жах, що відбувався на звиклій до мирних маніфестацій площі Конституції, з вікон другого поверху. Журналісти й депутати залишали будівлю підземним переходом. Тяжко поранено більш як сотню міліціонерів і кілька представників ЗМІ. Боєць Нацгвардії Ігор Дебрін помер у лікарні внаслідок поранення в серце... Наступного дня не стало ще двох нацгвардійців – Дмитра Сластикова та Олександра Костини.

Питання внесення змін до Основного Закону розкололо і українське суспільство, і депутатський корпус. Найбільше обурення викликав пункт про те, що «особливості здійснення місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей визначаються окремим законом». Його інтерпретують як «особливий статус» територій Донбасу, що нині не контролюються Україною. Для остаточного ухвалення президентського законопроекту потрібно знайти щонайменше 300 голосів. 31 серпня під час попереднього ухвалення вдалося зібрати 265. Проти поправок виступили три фракції коаліції – Радикальної партії, «Самопоміч» та «Батьківщини». Депутати з «Опозиційного блоку» в повному складі підтримали законопроект Петра Порошенка, голоси «за» віддали й «Воля народу» та «Відродження», звісно ж, «Блок Петра Порошенка», УДАР і «Народний фронт».

Бурхливі емоції, яких не було, мабуть, із часів Майдану, з самого ранку зашкалювали і на вулиці, і в сесійній залі. Але ніхто не міг прогнозувати, що дійде до кровопролиття.

На перехресті перед будівлею парламенту автомобільний рух блокував «Правий сектор». Найбільше мітингувальників на площу Конституції прийшли з прапорами ВО «Свобода» та Радикальної партії Олега Ляшко. Від будівлі Ради їх відділяв кордон силовиків. Між собою і міліцією активісти встановили портрети українців, загиблих у війні на Сході країни.

Тим часом сам Олег Ляшко, а також його колеги по фракції та позафракційні парламентарії з ВО «Свобода»

блокували президію і трибуну. Здавалося, позачергове засідання буде зірвано. Однак після наради з лідерами фракцій і груп Голова Верховної Ради Володимир Гройсман, вийшовши на трибуну, оголосив про початок роботи парламенту.

У залі зареєструвалися 320 депутатів. Слова Володимира Гройсмана про необхідність ухвалення історичного рішення заради миру та європейського майбутнього України лунали на тлі несамовитих криків, виття сирени й биття порожніми пластиківими пляшками об стіл президії. Але Голова парламенту знову й знову намагався пояснити колегам-протестувальникам, що жодних особливих прав ані Донбас, ані жоден інший регіон не отримає. Проте місцеві громади зможуть краще розпоряджатися своїми ресурсами.

Напередодні засідання Президент України не раз зустрічався з представниками всіх парламентських сил, однак так і не зміг переконати незгодних у правильності проекту про внесення владою змін до Конституції. Більше того, голосів «за» під час нинішнього голосування за законопроект виявилось на 23 менше, ніж під час попереднього, липневого, коли проект направляли на розгляд Конституційного Суду.

Доповідав стосовно проекту змін до Конституції в частині децентралізації представник Президента у Верховній Раді Степан Кубів, співдоповідачем з цього питання виступив голова парламентського Комітету з питань правової політики та правосуддя Руслан Князевич.

Представник фракції Радикальної партії Юрій Шухевич у ході обговорення заявив, що в цьому питанні Єв-

ропа зраджує Україну, як колись зрадила Чехословаччину перед Гітлером і двічі процитував думки Володимира Леніна про рабів: «Раб, обізнений зі своїм рабським становищем і який бореться проти нього, є революціонер. Раб, не обізнений про своє рабство і який животіє в мовчазному, несвідомому й безсловесному рабському житті, є просто раб. Раб, у якого слинки течуть, коли він самовдоволено описує красу рабського життя й захоплюється добрим і хорошим паном, є холоп, хам».

Цього разу під час голосування до противників законопроекту приєдналася й фракція «Батьківщини» Юлії Тимошенко. Її лідер закликала не підтримувати президентський законопроект. За словами Юлії Тимошенко, «це не дорога до миру і не дорога до децентралізації». «Наше сьогодні завдання – голосуванням «проти» повернути мирні переговори на правильний шлях, який дасть мир, а не ілюзію миру», – сказала вона. І висловила переконання, що фракція «Батьківщини» «вчинить правильно, проголосувавши «проти» законопроекту, який розколов парламент і суспільство». «На протиріччях не будують реформи!» – наголосила Юлія Володимирівна.

Лідер фракції «Самопоміч» Олег Березюк зазначив, що відбуваються «згвалтування Конституції» і зрада національних інтересів.

Тим часом законопроект підтримала фракція «Опозиційного блоку», голова якої Юрій Бойко заявив, що документ відкріє шлях до врегулювання ситуації на Сході. І додав, що після ухвалення змін до Конституції в частині децентралізації парламент повинен ухвалити закони на підтримку Мінських домовленостей.

Керівник групи «Відродження» Віктор Бондар під час виступу повідомив, що кожен депутат групи визначатиметься самостійно, бо єдине рішення на рівні її керівництва не приймалося. А представник групи «Воля народу» Андрій Деркач, висловивши зауваження до законопроекту, заявив, що він, утім, кращий за нинішню ситуацію, й пообіцяв підтримку.

Голова фракції «Народного фронту» Максим Бурбак висловився на підтримку законопроекту, адже, на думку депутатів цієї політичної сили, зміни вже позитивно впливають на місцеві бюджети. Не менш рішуче був налаштований і голова фракції «Блоку Петра Порошенка» Юрій Луценко. Коментуючи шум у залі, він процитував Оксану Забужко про хворих «спинномозковим більшовизмом» і заявив, що децентралізації вимагав Майдан. Ю. Луценко пообіцяв: «БПП» голосуватиме «за», щоб «поховати труп УРСР». За його словами, сепаратизм закладено не в новій, а саме в нинішній Конституції.

– Я вважаю, що до грудня, коли відбудеться остаточне голосування, по-перше, ми оцінимо виконання Мінських домовленостей. Якщо Путін і його терористи не зроблять жодного кроку зі свого боку, то, можливо, будуть зміни тексту й з нашого боку, – сказав уже після закінчення голосування Юрій Луценко. – Також будуть прийняті до цього часу закони про префекта, про місцеве самоврядування, які знімуть певні зауваження з боку певних депутатів. Тобто до грудня це питання не просто відкладається, воно доопрацьовується.

Під час брифінгу після голосування Голова Верховної Ради Володимир Гройсман назвав 31 серпня «історичним днем в історії незалежної України». Він подякував народним депутатам, які, за його словами,

«незважаючи на те, що їх залякували, знайшли в собі сили взяти на себе відповідальність». «Кожна реформа потребує чіткої позиції лідерства, і я переконаний, що в залі Верховної Ради більшість справжніх лідерів, які можуть брати на себе відповідальність і відкрито дивитися людям в очі. Це є принципово важливим», – сказав Голова парламенту.

Тепер, за його словами, потрібно «провести децентралізацію і передати владу на місця людям». «Це реформа для українців, це європейська реформа, – наголосив Володимир Гройсман. – Ми зробимо все, щоб діалог усередині суспільства був продовжений».

«На превеликий жаль, зміни до Конституції в частині децентралізації стали заручником певної політичної боротьби. У нас боротьба має бути тільки одна – за Україну, а Україна зможе бути успішною тоді, коли люди отримають повноцінну владу. І перші кроки до цього ми з вами робимо – по децентралізації, по змінах до Конституції, по формуванню нових законів», – сказав Голова Верховної Ради. Він закликав усіх «до спільного розуміння цих процесів, до подальшої роботи над змінами до Конституції». «Думаю, що сьогоднішнє голосування у 265 голосів показало: ми маємо потенціал для 300 голосів. Це означатиме, що в Україні відбудеться справжня реформа місцевого самоврядування», – сказав він. «Маємо консолідувати 300 голосів для абсолютно демократичних змін. Я переконаний, що є можливість для діалогу, для того, щоб називати речі своїми іменами», – заявив Володимир Гройсман.

Керівник парламенту нагадав: після ухвалення змін до Основного Закону парламент упродовж двох років має ухвалити низку законодавчих актів на розвиток оновленої Конституції, зокрема закони про префектів, про місцеве самоврядування, про службу в органах місцевого самоврядування, про державну службу.

При цьому він особливо наголосив, що зміни до Основного Закону вносяться відповідно до законодавства, демократично, відкрито й прозоро, піддав критиці позицію опонентів децентралізації.

Однак саме в цей час на вулиці вже точилися жорстокі бійки. Рвалися димові шашки. Вибухнула бойова граната. Правоохоронці, активісти та журналісти стікали кров'ю. Їх виносили на щитах з епіцентру сутичок. Патрульні допомагали відвозити постраждалих до лікарень. А в бік вулиці Грушевського, ввімкнувши сирени, летіли «швидкі».

Так, сталася явна провокація, бо зранку мітингувальники не були агресивно налаштовані проти представників охорони порядку. Але чи легше комусь від усвідомлення цього?..

Міліція затримала близько 30 осіб, зокрема й того, хто кинув гранату під Радою. На асфальті після вибухів залишилося багато крові, лежали палиці та вогнегасники. Через годину після заворушень площа практично спорожніла.

Редакція журналу «Віче» також пережила декілька тривожних годин, втративши по закінченні засідання парламенту зв'язок зі своїм фотокореспондентом. Його телефон вимкнувся від вибуху гранати...

Яна СТАДІЛЬНА.
Фото Миколи БІЛОКОПИТОВА.

